

De wereld van het Wad

Ik neem u mee naar mijn wereld van het Wad. In de jaren '70 was ik al als palingvisser te vinden op de Waddenzee. Later werd dat de sportvisserij wat langzaam overging in de vaarten die ik nu heb. De Waddenzee is een onderdeel van mijn leven geworden. Je kan

ook zeggen dat het mijn leven is.

Wat maakt de Waddenzee nou zo bijzonder en dan niet alleen voor mij maar ook voor mijn gasten? Verhalen over de zee mocht ik graag horen van mijn opa, oom en vader, maar nu vind ik het ook leuk om ze weer door

te vertellen. In mijn leven is het normaal dat je de kennis van je vader te horen krijgt door mooie, sterke en schrijnende verhalen. Wij zijn het gewend om die verhalen naadloos door te geven aan de volgende generatie en aan iedereen die het horen wil. Deze anekdotes zijn van mijn

voorvaderen en nog een schepje er bovenop van wat ik zelf meegemaakt heb. Dat wil ik dan ook graag aan jullie presenteren.

Veel leesplezier!

Mozaïek

Langs de zoute waterlijn,
in gedachten verzonken
Vanwaar de scherven zijn,
hoe hebben ze geklonken

Doorzichtig glas, gebroken,
hier rustig angespoeld
Ooit lekker aan geroken,
in handen is gevoeld

Gesleten glas in groen
van flessen, soms liefkoost
In een verre tijd van toen
waar ooit mee werd geproost

Op zoek naar scherven glas
tussen het droge wier
Speurend in een trage pas
naar stukjes voor de sier

Het Wad, vol van verlangen
maakt mensen melancholiek
De scherven zijn gevangen
in een breekbaar mozaïek

Arthur Wigbout

‘Vonkertje’

Ik moest vroeger altijd uitsteken, dat is varendeweg de pikhaak overboord zetten om te kijken hoe diep het was. Als je daar mee bezig was kon je meteen de grond voelen. Als je de pikhaak, terwijl hij op de grond stond, duwde en een kwartslag draaide voelde je meteen hoe de grond was. Zand, prut of stenen, daar aan kon je voelen op welke plek je zat. Nou weet ik daar een beetje vanaf, want vrij snel kregen we een dieptemeter genaamd ‘Vonkertje’. Aan een lichtvonkje kon je de diepte aflezen. De generaties vissers voor mij waren genieën als het ging om weten waar zit je bij welke grondsoort. In de jaren dat ik op paling viste zocht ik vaak keileemgrond met veen op,

daar zaten zagertjes in en was de palingvangst ook beter dan om schrale grond. De eerste dieptemeter die wij kochten was een Seafarer, een grijs kastje met een vonkertje. De prijs was 230 gulden. Ik was 16 jaar en meende zo’n modern ding te moeten hebben. ‘De ouwe’, mijn vader, vroeg zich af of dat wel zo nodig was, hij zei: “het is me nog niet een bult geld ook!”. Na een week praten hebben we toch besloten dat de koop wel moest door gaan, er kwamen wel dokkosten bij, want er moest een stalen potje onder het schip gelast worden waar de censor inzat. Bij elkaar opgeteld 550 gulden, dat zijn we nu per maand aan gas en mobiel bellen kwijt.

“Ik donder dat ding overboord!”

In de zomer, in de warmste maand, gingen we meestal de palen zetten voor de herfst-visserij, het palingseizoen of de vuukenteelt genoemd. Aanhangwagens met hout werden er in zee gezet. Eerst per aanhangwagen de palen ophalen van het terrein van Rijkswaterstaat en dan het spektakel aan boord hijsen, van de kotter in het kleine bootje gooien en daar vanuit de palen of stokken in de grond spuiten. De eiken palen varieerden van 5 meter lang tot wel 9 à 10 meter en de zwaarste wogen wel meer dan 100 kilo. Zo'n paal moest je dan alleen optillen, rechtop zetten en dan een spuitlans er naast om een gat te spuiten zodat de paal in het gat zakte. Dan er nog effe flink aan hangen tot dat hij zo'n twee meter in de grond zat. Het spuiten deden we vroeger met een benzinemotor-waterpomp en het merk was: Trekjedood. Vroeger had je eigenlijk twee soorten benzinemotorpompen evenals buitenboordmotoren, namelijk: slechte en hele slechte. Wij hadden het laatste soort, een hele slechte. We konden het apparaat meestal wel aan de praat krijgen met veel geweld. Het kleine bootje lag inmiddels afgeladen vol met hout, zo diep dat hij net niet erbij neer zonk. De motorspuit in de aanslag en naar het plekje varen waar de palen gezet moesten worden tegen de Afsluitdijk aan. Trektouwte vast, een allemachtige ruk er aan geven en de motor gaf één kijke. Nog een keer niet lopen. Na tien keer trekken kreeg ik al behoorlijke neusgaten en begon wat geïrriteerd te raken. Tenslotte

ben je al bijna buiten adem en dan moet het zware werk nog beginnen. Ronald die toen bij mij werkte zag al aan mij dat ik niet blij was en zei: “Moet ik een aan het touwtje trekken?” “Ja, nou jij maar effe.” Na tien keer trekken liep het motortje nog niet! Inmiddels was ik razend en zei tegen Ronald: “Ik donder dat ding over boord!” De toen nog 15-jarige jongen zei: “We gaan eerst maar eens terug om een bakkie te doen.” Midden in de stuurhut stond een houten schoolkruk wat een stuurstoel moest voorstellen, daar werden uit de thermoskan een paar lauwe kopjes koffie geschonken. Ronald riep zijn vader maar even op die in Den Oever lag om te gaan sportvissen. “De Annemarie, kan je mij nog horen?”, riep hij. “Ja Ronald, ik hoor je!” Dit was nog een tijdperk zonder mobieltjes. Zijn vader (Abel) vroeg: “Waar zijn jullie?” “Wij liggen aan de Afsluitdijk met een pomp die nog niet wil lopen en zijn al een half uur bezig om dat ding aan de praat te krijgen.” Abel zei: “Kijk maar uit, want hier in de haven is het noodweer met windstoten van windkracht 10, het water stuuft.” Wij keken om de west en zagen daar een gitzwarte lucht aan komen, door het gemartel met dat rotmotortje hadden we niet om ons heen gekeken. Alle palen snel uit het bootje tillen, nu moesten ze omhoog getild worden in plaats van naar beneden te gooien. Alle fuiken uit de mast die hingen te drogen. We waren voor de helft klaar en toen schoot de wind eruit, vliegendstormweer in een

paar seconden! We konden maar net het anker eruit krijgen en naar buiten varen van de dijk af, want we lagen nog geen 30 meter van de dijk. Het was een zomer-stormpje, dus na een uur was het wel weer wat beter

geworden. We zijn terug gevaren naar de haven en zeiden tegen mekaar: “Het is maar goed dat het motortje het niet deed.” Als we toen met het bootje, dat bijna op zinken lag, onder de dijk gelegen hadden te palen zetten,

had het nog wel eens heel anders kunnen aflopen...

De Johanna I

Achter diek

Ik was 14 jaar en wij hadden een bootje aan de waddenkust achter diek leggen. Net na de oorlog viste mijn vader in dat gebied op bot en wilde daarna op harders vissen. Van de havenkade en uit afvalcontainers scharrelde hij oude boomkornetten bij mekaar, sneed ze uit elkaar en maakte er rechte lappen van. Zelfgeslagen touw gebruikte hij voor het opzimmen (opnaden of opsporen) en zo kwamen er hardersnetten uit de nettenboet rollen. De hardersnetten

moesten in een v-vorm op het wad gezet worden zodat als de eb gaat stromen het water recht in die v-vorm liep en dus de vis ook, want op het eind stond de fuik. In maart gingen we naar de zuidwal om te kijken of de plekken nog veranderd waren, de ouwe stond uit te steken (met een pikhaak kijken hoe diep het is) en gaf aan of ik effe naar het noorden wilde varen, toen kreeg ik opdracht om nog effe op zuid over te gaan en uiteindelijk zei hij: “Hier moeten we er wel zo'n beetje wezen.” De boot voor

anker, er stond ongeveer 130cm water en wij moesten wachten of we in een geultje lagen waar de fuik in gezet moest worden, omdat daar de vis in leven bleef en op het droge niet. Twee kannen sterke koffie, een pak zware shag en het was laag water. Om ons heen allemaal droogte en wij lagen midden in een geultje van nog geen 20 meter breed. Hier werden een paar stokken gezet om aan te geven waar we de volgende keer konden beginnen, maar dan met hoog water. Het was

voor mij onbegrijpelijk dat je na 20 jaar midden op zee een geultje feilloos kan vinden, de geul waar het om ging was het gaatje van Kees Duunker. De palen van de hardersbeug (hardersvisserij) stonden er al, er moesten alleen netten aan gehangen worden. De ouwe zei: “Dat is een mooi klusje voor jou”. ‘s Avonds werd de boot geladen met netten en palen en hij zei: “Morgenochtend als het water een half uurtje zakt ken je zo weg varen.” Hij bracht mij naar diek, motor achter de boot hij zei: “Als je noord opvaart zie je het vanzelf.” Het had die ochtend licht gesneeuwd, of wat rijp, maar alles was wit. Ik voer met het bootje (de ‘Krant’ genaamd) noord over, niet te hard, hij kon ook niet hard, want er hing een 5 PK buitenboord-motor achter die al versleten was (dan worden het namelijk 5 ezels). Na een half uur leek het of ik al bijna bij Engeland zat, de dijk kon je als dun streepje nog zien. Ik ben al veel te ver dacht ik, maar even wachten tot het goed licht wordt, het was nog een

beetje schemerig. Na een uurtje wachten en het was goed licht, bleek dat ik geen 200 meter van de dijk aflag! Alles was wit behalve de stortstenen, die waren zwart geworden door het zoute water. Doordat de dijk wit besneeuwd was en de lucht ook grijs en sneeuwachtig, was dat één grote grijze deken waar je tegen aan keek. Door het zoute water lag er geen sneeuw meer op de onderkant van de stortstenen zodat de dijk net een klein donker randje leek. Zoals je hem uit de verte ziet zeg maar. Tot mijn twintigste heb ik dit aan niemand verteld, omdat je als 14- of 15-jarige toch zulke fouten niet mag maken. De naam ‘Krant’, zoals dat bootje genoemd werd, had hij te danken aan dat hij zo dun was als een krant, het ijzer was niet meer dan twee millimeter. Een jaar later zou ik dat bootje teren, maar hij werd niet droog, ik gaf er een klap met de hamer op en het was net een gatenkaas, zo lek als een zeef. Daar hebben we een paar jaar mee op het water gezeten...

De ouwe

Schijt

Oom Piet:
Schijt, schijt, schijt
Al heb je ook gien tijd
Mag de baas wel d'r eens moppen
Eerst schijten en dan opperen

De ouwe:
Piet schiet drie maal in de week
Maar zondags niet
Zondags gaat hij naar de kerk
met een boek vol zilverwerk
Maandag gaat hij een borreltje drinken
En dinsdags ligt hij in z'n nest te stinken

Opa Rotgans:
Als er iemand
een scheet gaf, zei hij:

“Je mikt op je hielen, maar
het komt in mijn neus
terecht.”

Vliegendstormweer ‘74

Met het kleine vletje visten we dichtbij Den Oever. 30 PK Samofa stond er in en het scheepje was 8 meter lang en 2,5 meter breed. We lagen aan het begin van de Afsluitdijk en het was broeierig weer, een dikke onweersbui kwam eraan. De ouwe zei: “We zullen het anker ophalen en richting de haven varen, het ken nog wel d'r eens slecht worden.” Binnen een paar minuten was het noodweer. Vliegendstormweer, onweer en hagelstenen als kievietseieren. Achter op het vletje stond de ouwe aan de helmstok te sturen, maar dat beviel niet erg met die hagelstenen op je fontanel. Ik knoopte een touw aan de knop van de helmstok en liet die via

het boldertje aan de zijkant naar voren lopen onder de buiskap (overkapping). Aan de andere kant hetzelfde, we stonden ieder aan een kant aan het touw te trekken zodat het scheepje de goede koers voer. Voor in de buiskap zaten twee ongelijke raampjes die al 10 jaar niet schoongemaakt waren. Ik pakte een stuk poetsdoek waar we normaal het motorolie-peil mee schoonmaakten en veegde het raampje aan mijn kant schoon. Er zat ongeveer een kilo spinrag aan die doek. Dit gebeurde allemaal zonder iets te zeggen want de herrie van de wind en hagelstenen was oorverdovend. Ik gaf de poetsdoek aan de ouwe: “Dan

ken jij de ergste spinraggen ook even van je raam af vegen.” Hij begreep het waarschijnlijk niet en veegde met die doek met spinraggen zijn kop droog. Dat hij daar mee klaar was leek hij meer op een mummie dan een mens. Volgens mij was het in 1974, dezelfde dag dat er in Drenthe een hele camping is weggevaagd, die dag is er ook op Vlieland een hele camping verdwenen door dit noodweer. Een sleepboot met een prutbak erachter moest assistentie van nog twee andere sleepboten krijgen om niet op drift te raken.

“Ja luitjes, welkom...”

Ik viste op mijn 20ste jaar veel bij 't Kuitje op paling, een meesterlijk mooi stukje Wad met goede vangsten, maar wat wel ver varen en moeilijk te bereiken was in verband met de smalle geultjes. Maar dat weerhield mij niet om daar te vissen en ik had daar een goed bestaan. Ik viste daar in een veengebied waar platen veen (turf) lagen en veel keileem. Daar zaten zager-tjes en duizendpoten, waar de paling waarschijnlijk op aasde. Ik was daar bijna dagelijks, maar er waren ook veel sporthengelaars met kleine bootjes. Sommigen van hun zwaaiden naar mij maar er waren ook die wat schuchter keken. Dat ik later een keer de voorzitter van die visclub sprak vroeg ik aan hem: “Weten jullie leden wel wie ik ben en wat ik daar doe, voor hetzelfde geld denken ze dat ik een illegale stroper ben”. Hij zei: “Als we een keer een ledenvergadering hebben kom je het maar eens vertellen.” Dat was afgesproken. Ik had in mijn verbeelding een ovale vergadertafel in mijn hoofd, waar ik op een gegeven moment het woord kreeg om uit te leggen wat kubbenvisserij is. Dat als de leden een keer een praatje wilden maken of als ze wat vergeten zijn, of pech hebben, altijd bij me langs mochten komen. Zaterdagavond in hotel Bloemenlust was het adres. Ik had nog nooit een presentatie gehouden en nog nooit iets voorbereid, maar dit vertel ik met mijn ogen dicht, dacht ik. Met mijn twaalf jaar oude volkswagenbus naar Breezand, maar ik kon mijn auto nergens kwijt. Hier wonen een bult

mensen, dacht ik. Een kwartier te laat loop ik Bloemenlust binnen en vroeg waar het vergaderingetje was van de sportvisser, “In de grote zaal, meneer.” Jezus, er zat twee à driehonderd man in de zaal en ze zaten te wachten op de visserman die een lezing zou verzorgen. Wist ik dat er zoveel leden waren! Uiteindelijk heb ik daar wat verteld, maar ik weet niet hoe ik op het podium gekomen ben, niet wat ik verteld heb en ook niet hoe ik thuis gekomen ben. Jaren later heb ik van anderen gehoord dat ik wel wat zenuwachtig leek...

De opziener

In de jaren '70 hadden we 5 goede fuiken in de sluisom en 5 slechte aan de losse dam. Daar kon de ouwe zijn brood net mee verdienen, omdat ik er aankwam wilde hij ook wel wat plekken erbij. Dat kon je vragen bij de visserijopzichter, of ook wel De Opziener genoemd. De ouwe had een gesprek aangevraagd en zo gauw de boot met de opziener in de haven was mocht hij langs komen. Aan boord van het schip van de opziener vertelde het personeel, dat aan dek liep, dat de baas beneden was. Een trap naar beneden, kamertje links. “Maar wel je pet af”, werd er gezegd. De ouwe en ik als een hondje erachteraan (ik was een jaar of 10) het kamertje in. Kloppen aan de deur en er werd “binnen” gezegd.

De ouwe vroeg of hij nieuwe fuikenstekken mocht aanvragen voor zijn bedrijf, ik keek achter mij en er stonden twee stoelen. Ik dacht die trek ik effe naar voren kunnen we er gezellig bij zitten. De opziener zei: “Laat maar staan, u hoeft niet te zitten”. Het enige wat ik hoorde was mijn eigen slik, de spanning was om te snijden. De opziener zei: “Ik zal uw vraag meenemen, u kunt gaan”. Binnen drie minuten stonden we weer aan dek. Tegenwoordig zitten we in praatgroepen en discussiegroepen, je moet je aanvraag naar tien verschillende departementen op te sturen die terugmailen dat zij er niet over gaan en vooral workshops, die doen het ook erg goed. Het kan verkeren...

Totaal los

Het werd in 1985 al wat minder met de palingvisserij, er moest al meer voor gedaan worden om er nog een boterham mee te verdienen. Op een gegeven moment waren er een keer kubben leeggestolen, dat was voor mij in dat gebied nieuw. Het leegstelen ging niet op een normale manier, maar de kubben waren opengesneden. Gewoon het mes erin zetten en de paling eruit gooien en het net weer overboord gooien. Als dat gebeurde moest alles mee naar huis, weer repareren en weer terugzetten in zee, dat hou je niet lang vol. Ik had een lumineus idee om zware gewichten van meer dan honderd kilo aan de netten te

knopen zodat de dieven het wel zouden laten. Ik had goed contact met de waterpolitie en we hadden geregisseerd om 's nachts op de dijk bij de marinebasis de wacht te houden, want vanaf die plek konden we de netten zien. Dat was twee nacht-en op de dijk wacht houden, één nachtje overslaan om te slapen, dan weer naar zee om de kubben te legen. Maar weer waren ze kapot gesneden en leeggeroofd! Dat was voor mij niet vol te houden. Buiten dat je er gek van wordt, was m'n rug een halve meter korter en wat krommer geworden. Viskoper/ Volendammer Frans Kapotje zou zeggen: “Nog effe en dan raak ik

totaal los (total loss).” Een jaar ervoor was mijn vader overleden en ik dacht: als er nou een hiernamaals is of dat hij even meekijkt, kan hij dan niet effe helpen ofzo? Deze marteling met stelen en roven heeft een jaar geduurd en ik ben daar van ellende maar vertrokken. Ik heb in die tijd vaak gedacht: waarom moet mij dit nou overkomen en waar is dit goed voor? Ik ben toen maar met keerwand en een sleepnet op bot gaan vissen. Achteraf heb ik een hoop ervaring opgedaan met andere visserijen. Zonder die ervaring had ik het bedrijfje wat ik nu heb niet kunnen bestieren of draaien. Het is toch ergens goed voor geweest.

ARRANGEMENTEN

DAGJE WADDENZEE

PRACHTIGE DAGTOCHT OP ZEE MET BEZOEK AAN ZEEHONDEN EN WADLOPEN. HEERLIJK VERTOEVEN MET UNIEKE BEZIENSWAARDIGHEDEN DE SCHIPPER KOOKT.

Een 7 à 8 uur durende tocht waarbij ik u de mooiste en interessantste plekjes van het westelijke Wad laat zien. Ik zal proberen om het bezoeken van een waddenplaat of oesterbank in de dag te registreren. Wat we daar tegen komen aan schaaldieren zoals oesters, kokkels of mossels, daar zal ik jullie alles over vertellen en laten proeven. In de loop van de dag zal ik ook een trek met een sleepnet maken om een beeld te geven van wat er op het Wad is, maar ook wat er niet is. Dit is het gebied waar ik al

veertig jaar rondzwerv en ik wil jullie er graag van laten meegenieten. Bij deze dag zitten koffie en thee bij aankomst en verder soep en broodjes inbegrepen. Het diner zal ik zelf voor jullie klaar maken. Aan boord wordt alles vers gemaakt en gekookt, kant en klare producten worden niet gebruikt. Ga er maar vanuit dat het lekker wordt, want ik eet ook mee!

Kosten: € 60,- p.p
Datum in overleg.

CULINAIRE TOCHTEN

PROEF WAT DE ZEE U BIEDT EN LAAT HET CULINAIR BEREIDEN DOOR WADDENKOK GROTE BEN OF DE SPAANSE KOKKIN INMACULADA. HEERLIJK WADLOPEN BELEVEN!

Culinaire Waddentocht

U gaat aan boord samen met schipper Jan Rotgans en naar keuze Waddenkok Grote Ben of Spaanse kokkin Inmaculada. Er wordt de Waddenzee op gevaren en met een sleepnet gevisst. De vangst wordt gezamenlijk bekeken en verdeeld voor bereiding aan boord. Zoals Jan zou zeggen over deze gezellige dag vertoeven op de Waddenzee: "Ga mee, het is goddeloos lekker!"

Culinaire Oestertocht

Bij deze Culinaire Oestertocht kunt u pure oesters proeven, vers geplukt van de mooiste oesterbanken van Nederland. Tevens staat waddenkok Grote Ben klaar om aan boord een deel van de oesters te bereiden en u culinair te verwennen met verschillende maaltijden.

Kosten: Vanaf € 80,- p.p
Datum in overleg.

WADVISSERSGILDE

WADEXCURSIE

IN 3,5 UUR LEERT U HET WAD BETER KENNEN. U MAAKT KENNIS MET HET LEVEN BOVEN EN ONDER WATER. UITSTEKEND FAMILIE-UITJE! VANAF €30,- P.P.

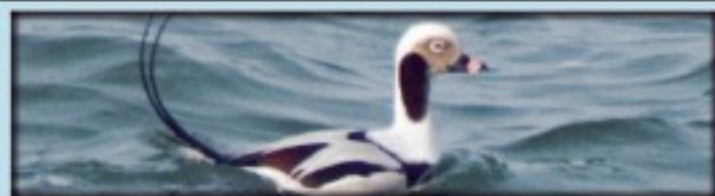

DE ZEE LEEFT

KINDEREN TOT 7 JAAR
VOOR MAAR €10,- P.P.

EEN AVONTUURLIJKE TOCHT NAAR ZEEHONDEN EN ANDERE ZEEDIEREN. ONTDEK WAT JE NOG NIET WIST VAN DE ZEE, ZOWEL BOVEN ALS ONDER WATER. VOOR €12,50 P.P.

WINTERARRANGEMENTEN

IJSEENDENTOCHT

ONTDEK ALLERLEI SOORTEN VOGELS. ZOEK EN BEKIJK ZE IN HUN EIGEN LEEFOMGEVING. EEN TOCHT VOOR DE ECHTE VOGELAAR! VOOR €60,- P.P.

ZEEMANSAVOND & VISSERIJCABARET

WILT U EEN ECHTE ZEEMANSAVOND MEE MAKEN? GENIETEN VAN ZANG EN MUZIEK! OF JUIST VAN ÉCHT VISSERIJCABARET? BOEKEN KAN AL VANAF €36,- P.P.

THEMA-ARRANGEMENTEN

KOKKELS

OESTERS

BISQUE

WADLOPEN

KRABBen

ZEEHONDEN

AVONDTOCHT

GARNALEN

VOGELS

LEUK VOOR KINDEREN

LANGE TOCHT

MEER INFORMATIE OF RESERVEREN?

WILT U MEER INFORMATIE OVER EEN BEPAALD THEMA OF WILT U EEN
ARRANGEMENT RESERVEREN? IK KAN U MEER UITLEGGEN EN VERTELLEN!

BEL MIJ OP 06 - 51 78 35 45 OF MAIL NAAR [INFO@JANROTGANS.COM](mailto:info@janrotgans.com)

Hoe puur wil je het hebben?

Ik ben opgegroeid met normaal Hollands eten. Mijn opa maakte alles klaar in de roomboter, gebruikte aardappelen en Hollandse groenten uit eigen tuin, suiker, zout en een paar kruiden. Mijn moeder kwam uit Groningen, dat zijn worsteters en zij kon van weinig toch een smakelijke maaltijd maken. In de jaren dat ik met hengelaars voer had ik van mijn collega's afgekeken dat ze gehaktballen aan boord warm maakten of kippensoep en broodjes serveerden. Dat heb ik in die jaren daarna ook aan mijn klanten gegeven. Als ik dan met mijn gasten terug aan wal kwam gingen ze naar de boerderij om gebakken vis met aardappelen en sla te eten. Ik at ook vaak mee en niet zo'n klein beetje ook! Ik maakte lange dagen en barstte van de honger, een paar gehakt-balletjes meer kon dan

ook geen kwaad. Thuis aangekomen vaak nog een zootje gebakken vis. Wat ik toen nog niet wist is dat de kant-en-klare gehaktballen, de viskruiden op onze eigen gevangen vis, de kippensoep uit blik en de mooie broodjes ham stijf stonden van de smaakversterkers (E621). Ik heb daar een intolerantie voor opgebouwd, of een allergie voor gekregen, hoe je het maar noemen wil. Mijn schoolmeester Homan had mij op m'n 11e jaar een keer gezegd dat ik nergens talent voor had, maar nu blijkt dat ik voor E-nummers, conserveringsmiddelen, sulfiet en andere ellende toch een behoorlijke talent heb. Dit is wel een beetje schertsend, maar ik word bij het eten van een kant-en-klare gehaktbal of visje met kibbelingkruiden zo ontzettend beroerd dat ik er wel een boek

over schrijven kan. Fastfood-producten komen niet meer bij ons aan boord en ik wil het ook niet aan mijn klanten geven. Je kan het toch niet maken dat als je er zelf ziek van wordt, het wel aan je gasten te geven? Je krijgt dan het gevoel dat je ze vergiftigt.

Het eten bij ons aan boord wil ik zo puur mogelijk houden. Vis smaakt naar vis, oesters naar oesters en we gebruiken écht brood. Met onze culinaire tochten maken we een hele mooie tijd mee. Oesters, mossels, kokkels en vis, daar werkten we al langere tijd mee, maar

krabben en zeewier klaarmaken is nieuw, maar wel heel mooi. Onze nieuwe tocht bestaat uit een heerlijke risotto, midden op zee eten op een oesterdam. Hoe puur wil je het hebben?!

Het Wadvissersgilde leeft

Het Wadvissersgilde is in het jaar 2000 opgericht. Wij hadden de tip gekregen van Martin Scholten (Imaris) om eens na te denken over een wadexcursie. Met vier bedrijven hebben we toen het Wadvissersgilde opgericht en hebben vijf jaar lang de wadexcursie aangeboden aan toeristen in de zomermaanden. Via lezersacties wisten we het product goed te verkopen en in onze langere wadentochten hadden we de wadexcursie ingebouwd. Inmiddels was en is de wadexcursie de spil van mijn bedrijf geworden en ook van mijn gildebroeders. Nu het economisch wat moeilijker gaat

is er al meer behoefte aan goedkopere tochten, vooral voor toeristen en er zijn inmiddels ook andere bedrijven die de goedkopere tochten aanbieden. Met het Wadvissersgilde bieden we dan ook een kleinere tocht aan, die twee uur duurt, voor de prijs van € 12,50, genaamd 'de Zee Leeft'. Dit is een tocht die we in de zomermaanden aanbieden, omdat dan de meeste bedrijfsuitjes en familiereünies al geweest zijn, of nog komen in de herfst. Deze tocht 'de Zee Leeft' is ook in trek bij scholen en voor hele grote groepen. Het Wadvissersgilde maakt een mooie tijd mee, we worden als partner gevraagd bij andere

projecten zoals Het Schor en Wieringen Leeft. Veel praten, overleggen en vergaderen zit daaraan vast, wat niet helemaal ons wereldje is. Maar het is een interessant proces en we krijgen ook meer kijk op en begrip voor andere partijen. Met het Wadvissersgilde gaat het goed en we proberen onze kennis, ervaring en verhalen door te geven aan een nieuwe generatie. Geheimen, neringziekte, afgunst en jaloezie bestaan niet in het Wadvissersgilde, we zijn 100% open naar elkaar. In 2013 hebben we het predicaat 'Waddengoud' binnengehaald.

Wie heb het!

Mijn grootste hobby is muziek. Ik heb al weer een jaar of vijf les van Cees Dito van Triade uit Den Helder. Mijn interesse zit inmiddels in de hoek van de Argentijnse tango met liederen van Piazzolla. Een bijzonder proces is het. Normaal als je muzikles heb krijg je een boek, begin je op bladzijde 1 en als je dat kan ga je vanzelf naar 2. Dat is bij mij niet het geval. Een mooi stuk van Piazzolla ga ik eerst uit mijn hoofd leren, wat mij maanden kost en dan ga ik hem onder begeleiding van de muziekdocent helemaal oppoetsen. Elke noot, overgang of akkoord wordt dan besproken en helemaal doorgenomen. Het is meesterlijk om te proeven hoe zulke genieën als Piazzolla dit konden maken. Wat ik nog steeds niet weet en waarschijnlijk ook nooit aan de weet zal komen, is hoe dat gemaakt wordt en waar ze beginnen. Ik kan op deze manier circa één tot twee muziekstukken in een jaar

doornemen, terwijl ik elke dag bijna een uur studeer. Het is voor mij dan ook een mooie ervaring om op zo'n manier met muziek te werken. Wat ik vroeger nooit gedaan heb, sterker nog, ik wist niet van het bestaan af! Daarnaast speel ik met John Numeijer en Nel Van Beekum in een combo, lichte jazz en kleinkunst. Nel is de zangeres, John speelt piano en ik contrabas en af en toe accordeon. Het muziekgroepje heet: 'Wie Heb Het'. Dat kan je te pas en te onpas gebruiken, als het heel mooi is zeggen we: "Wie heb het?" en als er een valse noot gespeeld wordt ook: "Wie heb het?!"

Gulp dicht, hemd in je broek

Dat ik zes jaar was heb ik accordeonles gekregen en vanaf dat ik een jaar of tien was ben ik bij een accordeonorkest gegaan 'Avanti'. Normaal, als jonge mensen bij een orkest komen stoppen ze er mee als ze gaan studeren of beginnen te puberen, maar daar had ik schijnbaar geen last van. Zeker van studeren niet. Ik zat dus al 25 jaar bij Avanti en de vereniging bestond inmiddels 50 jaar. Het leek mij wel leuk om een reünie te organiseren en stelde dat voor aan het bestuur. Die vonden dat wel goed als ik mij maar bezig hield met de uitnodigingen. Ik had een lijst van meer dan 50 mensen uitgenodigd en kon daar behoorlijk veel van. De reünie werd in het café 'de Rotgans' gehouden, die bestierden Fenna en Petra. Ik hielp mee. In de ochtend hadden we alles klaargezet, podium gemaakt voor eventuele solisten, koffie klaar gezet, stoelen, kortom wij waren de hele ochtend bezig met voorbereidingen. Fenna en Petra wilden rond 12 uur even naar huis om te eten, andere kleren aan te trekken en even een half uurtje de benen rusten om daarna in de middag zo goed mogelijk beslagen ten ijs te komen. Ik bleef nog even in het café, want je weet het maar nooit, als gasten eerder komen moet er wel iemand zijn. En jawel hoor, om kwart over 12 kwamen de eerst vier aangezet. Ik kijk of m'n kleren een beetje in het gareel zitten: gulp dicht, hemd in je broek, broekspijpen niet in je sokken en moet de eerste gasten dan toch maar ontvangen. Ze stapten binnen en ik zei: "Jullie benne lekker op

Met John en Yvon 'Bloody Mary' spelen aan boord

tijd, maar hartelijk welkom. Jullie benne de eerste." Ik had al even naar hun gezichten gekeken en zag maar weinig kennis, ze waren al wat ouder en zaten waarschijnlijk eerder op de vereniging dan ik. Ik dorst ook niet naar hun namen te vragen want dat is ook lullig, dus ik dacht: ik vraag waar ze vandaan komen en hoe oud ze zijn dan kan ik ze wel plaatsen op mijn lijst. Heel braaf vertelden ze mij alle vier hun leeftijd en wat hun woonplaats was. De reünie begon om 15.30 en het was nog maar 13.00 uur en

ik vroeg: "Wat willen jullie nog voor half vier doen?" Ze vertelden dat ze om 14.00 uur door willen rijden naar Den Helder. "Maar dan komen jullie te laat toch voor de reünie?" "Is hier dan een reünie?," vroegen ze. Ik kreeg een rooie kop en vroeg of ze dan gewone voorbijgangers waren? Ja dus, het waren gasten die gewoon een kopje koffie in een café wilden drinken.

Weerwijsheden van ouwe kerels en oma

Het is wonderlijk hoe de natuur op het weer reageert. Wij moeten naar Piet Paulusma kijken, buienradar en ANWB in de gaten houden, maar dat bestaat niet in de natuur. In mijn leven als visserman tot mijn 30ste jaar heb ik veel van mijn vader en opa geleerd, maar nu ik excursies geef en ook de tijd kan nemen om waar te nemen, wordt het al interessanter. Als jongetje was ik gespitst op de winter en om te schaatsen, hoe lang blijft het vriezen? Weerbericht kijken en aan de ouwe kerels vragen, want het moest niet gaan dooiën. Een uitspraak wat te maken heeft met de aankomende winter: "Potje vol, dekseltje dicht." Daar bedoelden ze mee: als je een hele lange tijd regen had en alle sloten en stukken land stonden onder water, dan was het potje vol en dan komt er een dekseltje op van ijs. Als er dan ijs lag en geschaatst kon worden,

hoe lang blijft dan die vorst aan houden? Hun antwoord was dan vaak: "Tot de volle maan." Na de volle maan, met een afnemende maan, dan was de kans groot dat het weer om slaat. Ik vroeg dat een keer aan Gert Bais, een echte oude rot in het vak. Mijn vader en opa waren allang dood, maar ik wilde het toch wel even zeker weten. Dus ik vroeg aan hem: "Gert, als de maan vol geweest is en hij neemt af, gaat het winterweer dan veranderen?" Hij antwoordde: "Dat wil grêëg." Jan Post zijn oma vertelde over de stand van de maan: "Als je een halve maan hebt, moet je in verbeelding achter de maan gaan staan. Staat de maan recht op zijn punt en je zou hem voor je uitduwen, dan loopt hij af en toe op zijn punt vast (den toeft-ie). Als de maan een beetje onderuit gezakt staat, kan je er een duwslee van maken en kan je hem gemakkelijk vooruit duwen (den gliest-ie). Bij de

laatste is er kans op vorst en sneeuw in de winter."

Ik was met gasten het wad op geweest om oesters te rapen en op de terugreis zou Ben koken. Het getij kwam niet zo mooi uit, want we konden maar net bij de oesters komen, maar als we daar later naar toe gingen kwam het ook niet uit. Het water moest nog zeker 2,5 uur zakken. Als wij normaal terugvaren naar de haven 'wast' het water. De platen lopen onder water en de scholeksters vliegen in groepjes van 15 tot 30 stuks weer naar de kant. Nu moest het nog 2,5 uur zakken en de scholeksters zag ik al terugvliegen. Ik had er in eerste instantie geen erg in, maar ik bedacht: ben ik nou zo in de war? Ik kijk in het getijdenboekje en ja hoor! Het moest inmiddels nog 2 uur zakken. De scholek-sters zouden wel in de war wezen dacht ik. Om 8 uur keek ik naar het

Nero

foto: Nick Retèl

Tieten en een kort rokje

Tinus & Anne
In de oorlog hadden de Duitsers alle radio's in beslag genomen. Tinus en Anne hadden er eentje met draaiknopjes achterover gedrukt, zij konden nu stiekem nog wat nieuws horen. Het was spannend, want als je betrapt werd moest je nog maar zien hoe dat afliep. Midden in de nacht schoot Anne wakker en merkte dat Tinus aan haar tietten zat te frummelen. Ze vroeg: "Tinus wat doe je?" Hij sliep nog en zei: "Ik ben de radio aan het afstellen". Anne zei: "Je ken wel stoppen, want de stekker zit er niet in."
De ouwe en mijn moeder
De ouwe viste in de Hofmans-haven, een klein randmeertje bij Den Oever. Hij scharrelde, zoals hij het mij vertelde, langs de rietkraag om zijn fuiken te lichten totdat daar een zeilbootje verankerd was. Er zaten een man en vrouw in die daar aan het recreëren waren, genieten van de stilte, uitzicht en rust. Volgens de ouwe was het wel een mooi vrouwtje wat daar achterop zat en zij groette hem.

"Schipper heeft u zin in een borreltje?," werd er gevraagd. Mijn vader dronk bijna nooit drank, maar hij dacht: vooruit laat ik er eentje nemen. Hij is daar aan boord gegaan en het werd gezellig. Hij vertelde ook nog dat het rokje wat zij aan had bij elke borrel korter werd (dacht hij). Uiteindelijk is hij weer aan de wal gekomen en op zijn scooter-brommer (Averos) gestapt, acht kilometer naar huis gereden met zijn klompen één centimeter boven de weg voor het geval dat hij omviel. Mijn moeder was die dag naar de Hoornse markt om daar lappen te kopen. De ouwe dacht: "Als ze nou thuis komt ga ik tegen het aanrecht aan staan dan ziet ze niet dat ik dronken ben." Hij heeft eerst het gasstel proberen uit te blazen net als een petroleumstel, maar dat wilde niet en toen kwam mijn moeder thuis. Hij stond schuin tegen het aanrecht aan, pet op en zei niets. Johanna stapte binnen en zei: "JIJ Bent Dronken!"

Moeder Johanna

Opa en oma

journaal en bleek dat er een zeer zware storm was geweest, een stukje zuidelijker dan ons, die ze niet hadden zien aankomen. Dat was dezelfde storm waarmee een caravaan met vrouw in een meer gewaaid was. De scholeksters hadden hem dus wel aan voelen komen...

Als je in de zomer in de avond door een steeg loopt en er hangen spinraggen aan je kop, krijg je de volgende dag oostenwind. Als wij in de zomer in de namiddag voor de schuur even na zaten te praten met koffie of een biertje en er zwermden vliegjes in een ovale vorm op en neer, zei oma: "De meuzen dangze, er is noordenwind."

Van het gedrag van het water kunnen we ook een hoop aflezen, als er een extreme vloed loopt zit er vaak slecht weer op zee en als er geen water komt, minder dan het moet zijn, gaat de wind naar het oosten.

Aan noordenwind hebben visserlui een hekel. Het is dan vaak koud en de vangsten vallen af. De koude noordenwind blijft in het voorjaar vaak hangen tot de langste dag. Ik vraag me dan wel eens af hoe onze lieve heer dat nou heeft kunnen doen, niemand wordt daar toch gelukkig van? Een ouwe boer op Oosterklief kwam met een aardige verzachting. Hij vertelde dat als er in het voorjaar een tijd lang een noordenwind is en het dan ook vaak aan de koude kant is, hun opbrengst van granen beter is dan met zachter weer en regen en depressies. Bij een noordenwind waaien de aren van granen richting het zuiden, de zon staat er dan de hele dag in en ze hebben dan ook vaak een betere opbrengst. Noordenwind is dan toch nog ergens goed voor en niet te vergeten voor fotografen! Noordenwind is een polaire lucht, droog en helder.

Esbjerg, Denemarken

